

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

50. An Capitulum Sede vacante possit conferre beneficia ad episcopum
pertinentia? Et aliæ diversæ difficultates circa hoc annotantur in textu
Resolutionis. Ex p. 8. tr. 4. res. 25.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

casus, de quo loquimur; ergo &c. & hanc opinionem secuti sunt Ricc. tom. 1. in praxi fori Eccles. resol. 391. Ioan. Maria Novar. 99. forens. 102. part. 1. & Ioan. Antopius Fratet in summa Bullar. tit. de Capit. Sede Vacante, num. 12. & ita fuisse decisum in Curia Archiepiscopi Neapol. refert idem Ricc. loco cit.

3. Ad rationem adductam pro contraria sententia respondeo, Episcopos posse facere gratiam; quia sunt veri Principes Ecclesiastici, & non Vicarii Pontificis, ut bene inquit Bellarmin. lib. 1. de Rom. Pont. cap. 3. in fin. & consequenter idem poterit Capitulum, quod est Episcopi successor, propter rationem assignatam.

4. Nec desinam hic apponere verba Feliciani à Vega in cap. 4. de iudic. §. de adulteriis, n. 63. vbi sic ait: Notandum est quod ex æquiperatione, quam superius tradidimus, de Episcopo ad Capitulum, Sede Vacante, quod eodem modo, quo Capitulum ipsum potest dispensare cum Clerico à se verbaliter deposito, ut notauimus n. 49. sic dispensare poterit cum deposito per Episcopum, quasi tunc Episcopus ipse dispensare videatur, ut aperte probatur ex simili resolutione, quam tradit Aloysius Ricc. in praxi fori Eccles. decis. 357. & iterum in praxi variarum res. 1. part. resolution. 305. vbi dicit fuisse resolutum per Curiam Neapolitanam, posse legitime Capitulum, Sede Vacante, remittere pœnas condemnatis per Episcopum propter prædictam rationem. Et quamvis inibi, num. 3. quoad aliud propositum dicat hanc resolutionem videri difficilem, quasi nec Capitulum, nec Episcopus possit habere authoritatem ad talem remissionem, propterea, quod illa videtur reservata Summo Pontifici, vel Principi, secundum Bart. Salicet. & alios, quos ibi refert: huic tamen difficultati satisficit, quasi supponendo dari hanc potestatem in Episcopo similem, qualem habet supremus Princeps. Ita Vega, qui, ut vides affirmativæ sententiæ præsentem quæestionem adhaeret, quam ego etiam libenter amplector: vide etiam Marcellum Vulpe in praxi cap. 44. num. 26. vbi firmat posse Capitulum, Sede Vacante, dispensare & remittere pœnas per Episcopum mortuum impositas.

RESOL. XLIX.

An Capitulum Sede Vacante possit dare licentiam Clerico transfundendi ad Dignitatem Ecclesiasticam in aliena Diocesi? Ex p. 8. tractat. 4. Resolut. 20.

§. 1. Respondeo quod glossa in cap. cum olim, de majoritate & obedientia, tenet partem negativam, ea ratione, quia hæc est quedam alienatio personæ: at Capitulum, Sede Vacante, non potest alienare bona Episcopatus, cap. si qua de rebus 12. q. 2. ergo multò minus personas, & ad hanc opinionem inclinatur Margus Anton. Cucc. lib. 2. instit. maior. tit. 9. num. 75.

2. Contrarium verò dicendum existimo cum Panormitano in dicto cap. cum olim, num. 2. versic. Sed dubitatur, vbi alij Canonistæ, Ioan. Andr. & Ioan. Monach. in cap. si Abbatem, de elect. in 6. Panvinus de potestate Capituli, part. 1. quest. 8. Borgas de irregular. part. 3. tit. Vtrum aliquo tempore Capit. dispensare possit. Ratio est, quia id non est alienatio rerum Episcopatus, quæ sola prohibetur Capitulo: non enim ita præiudicatur Episcopo in prædicta alienatione Clerici, sicut præiudicatur in alienatione bonorum Episcopatus, ut ex se patet; & consequenter

ab alienatione rerum, non bene arguitur ad alienationem personarum.

3. Et ideo Molina de Instit. tom. 6. tract. 5. disp. 11. num. 14. sic ait: Ad Capitulum item, Sede Vacante, transit iurisdicção concedendi facultatem transfundendi ad dignitatem Ecclesiasticam in alienam Diocesium sicut Episcopo eadem iurisdicção competit. Ita adversus glossam ibi, Panorm. in cap. cum olim. de majorit. & obed. num. 2. vers. Sed dubitatur. Ioan. Andr. & DD. communiter. Neque enim id est alienatio rerum Episcopatus, ut rectè Panorm. Probat. Ita Molina.

RESOL. L.

An Capitulum Sede Vacante possit conferre beneficia ad Episcopum pertinentia.

Et alie diversæ difficultates circa hoc adnotantur in textu huius Resolutionis. Ex p. 8. tractat. 4. Resol. 25.

§. 1. Tangit hanc quæestionem Solorzanus de Indiarum iure, lib. 3. cap. 13. n. 31. & asserit, quod illud in quæestionem vocari solet, an Capitulum, Sede Vacante, præbendarum, & beneficiorum, quæ eo tempore vacare contigerit, collationem facere possit. Et pro parte negativa vrgere videtur, quod hoc ius hodie ex consuetudine, vel privilegio solis Episcopis competat, vel eorum Vicariis, quibus ipsi simpliciter concesserint, text. & DD. in cap. ex frequentibus, de institutionibus, cap. fin. de offic. Vicar. lib. 6. Oldrad. consil. 77. Rota de offic. Vicar. decis. 3. in novis, Rebuffus in praxi. tit. de collat. num. 12. & tit. de devolut. num. 88. & 90. atque adeò regulariter non transeat in Capitulum, Sede Vacante, cap. unico, eod. tit. lib. 6. cum aliis, quæ post Abbat. Panvin. Corral. & alios adducit Nicol. Garcia dicto cap. 7. num. 52. vbi num. 52. addit eadem ratione non succedere Capitulo in præsentatione, seu electione spectante ad Episcopum, ut per eundem Panvin. quest. 5. 2. part. num. 3. & 4. Lambertin. de iure patron. 1. part. lib. 2. quest. 2. art. 4. Paul. de Citadin. eod. tract. 6. part. quest. 3. num. 28. & Didac. Perez in l. 2. tit. 6. lib. 1. Ordin. pag. 155. col. 1. vers. Est & alia.

2. Sed hoc tamen de collationibus liberis, & merè voluntariis accipiendum est, secus de necessariis & debitis, quæ magis confirmationes, vel institutiones dicuntur, quales sunt omnes, quæ in Indiis Ecclesiis fiunt, ad Regis nostri, tanquam earum patroni, præsentationem; eas enim Capitulum, Sede Vacante, vel per se ipsum, vel per Vicarium ad hoc nominatum bene facere potest, ut in dicto cap. cum olim, & cap. 1. de instit. lib. 6. vbi Abb. & DD. Rochus de Curte de iure patronat. verb. Competens alicui, n. 66. Panvinus ibi supra, q. 4. & 5. Rebuffus dicto tit. de devolut. n. 87. & 88. & plures alij, quos refert, & sequitur Nicol. Garcia n. 54. & seq. Ioan. Vvames consil. 259. 260. & 267. n. 2. & Sebastianus Nevius tractans de potestate Capituli, in feudis, Canonicatibus & similibus conferendis, in rubric. tit. qui feud. dare possunt, n. 25. & seqq. Et planè olim electio, & collatio dignitatum, & Canonicatuum simul ad Episcopum cum Capitulo pertinebat, cap. cum Ecclesia Ultravana, de electione, Oldradus consil. 244. n. 19. Rota sub titulo de concessione præbendarum, decis. 4. in novis, & Gabriel consil. 195. num. 1. lib. 1. Et hæc omnia obseruat Solorzanus vbi supra, quæ omnia intellico de beneficiis pertinentibus ad Episcopum, ratione suæ dignitatis.

Et ratio horum omnium est, quia collatio beneficiorum est veluti quedam donatio saltem ex ea potest, quia in potestate Episcopi est, potius huic quam alteri illa conferre, ac ea beneficiorum collatio pertinet quasi ad fructus, & emolumenta Episcopatus, ut ait gloss. in cap. cum olim, de maior. & obedient. idcirco id ius non transit in Capitulum, Sede Vacante, sed ad Pontificem spectat ea conferre. Et hoc verum est, quamvis beneficium, viuentis Episcopo, in mente ipsius vacauerit, si tamen mortuus sit antequam illud conferret.

4. Nota tamen primo, quod quamuis Capitulum non possit conferre beneficia vacantia, potest tamen in illis praefigere eorum nomina, ut in eis administrat, donec fuerit per Superiorem prouisum, cap. cum vos, de hinc ord. ubi Panorm. Gemin. cap. vnic. de maior. & arch. lib. 6. Panvinus loc. cit. quest. 3. Rebuffus in prim. tit. de deuolut. num. 77. quod rationibus comprobatur Felin. in cap. cum olim, numer. 6. de maior. & arch.

5. Nota secundo, supradicta non procedere, quando collatio beneficij pertinet simul ad Episcopum, & Capitulum, tunc enim, Sede vacante, Capitulum potest illud conferre: sic habetur in cap. 1. in prim. cap. ne Sede vacante. lib. 6. Affirmant Panorm. in cap. 2. num. 4. eod. tit. Nauarr. lib. 2. consil. tit. 5. de praedicti consil. 20. Molin. tractat. 5. de Iustit. disp. 11. num. 13. & alij communiter. Ex quo sequitur, a fortiori, posse illorum significationes recipere, ut omnes concedunt. Similiter succedit Capitulum in potestate praesentandi, vel eligendi ad aliquod beneficium, quoties ad utrumque spectaret electio, vel praesentatio, ut docet Lopus, quem sequuntur Geminianus & Franchus in cap. vnic. de maioriute & obedient. lib. 6.

6. Nota tertio, supradicta intelligenda esse tantum de collatione libera, non autem de confirmatione electi ad beneficium, & institutione praesentati, quae sunt necessariae ac debita. Nam Capitulum, Sede vacante, potest electos confirmare, cap. cum olim, de maioriute & obedient. & instituit praesentatos ad beneficia a patronis, cap. 1. de infra. lib. 6. sic Panormitanus in dicto cap. 1. Rebuffus in praesent. benefic. tit. de deuolut. num. 87. & sequent. Panvinus de potestate Capituli, part. 2. princip. quest. 4. Molin. tract. 5. de Iustit. 1. disp. 11. num. 13. Garz. alijs relatis tom. 1. de benefic. part. 5. cap. 7. num. 54. Ex quo fit, quod si electio ad aliquam dignitatem, vel beneficium spectaret ad Capitulum, & confirmatio ad Episcopum, Capitulum, Sede vacante, duplici iure fungetur, argum. text. in leg. si consil. ff. de adoption. nam eligit iure capitulari, & confirmabit iure Episcopali, sic gloss. & DD. in cap. prouide. de suppl. negl. Praelat.

Et omnia superius dicta confirmat Baunius in Theol. anor. al. tom. 1. tract. 11. quest. 21. in fine.

RESOL. LI.

An Capitulum Sede vacante possit facere Collationem beneficij necessariam, ut quando, v. g. Collatio est debita certis personis? Ex p. 3. tr. 4. Ref. 16.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Cortalsius de benefic. part. 1. cap. 7. num. 5. & part. 4. cap. 4. num. 37. negat. Ratio eius est, quia hic casus non reperitur in iure expressus, sicut expressus est casus de confirmatione electi, & institutione praesentati in collatione beneficiorum nunquam succedit Capitulum, Sede vacante, nisi quando in iure est expressum inuenitur, ut patet ex cap. 2. ne

Sede vacante, ibi, Cum nusquam inueniatur casum in iure, quod Capitulum, vacante Sede, fungatur, v. g. Episcopi in collationibus praebendarum.

2. Verum mordicus affirmatiuam sententiam tenet Garzias de beneficijs tom. 1. part. 7. cap. 5. num. 55. & sequent. Quia ideo Capitulum, Sede vacante, potest facere confirmationem, electi & institutionem praesentati, quia sunt necessariae, debita, ut docent Panormitanus in cap. cum olim, de maioriute & obedientia, & cap. 2. num. 6. ne Sede vacante, Archidiaconus Geminianus & Franchus in cap. 1. de institut. lib. 6. Milis in reperi. verb. Capitulum Sede vacante potest, in dicto §. sequent. vers. sic. Sed contrarium dicit. Sed haec ratio militat in omni collatione necessaria, & debita; ergo idem ius debet esse, l. illud. ff. ad legem Aquil. Vide dictum Garziam, qui conatur respondere ad omnia argumenta Cortalsij.

3. Sed opinioem Garziae non approbat Merolla tom. 3. disput. 7. cap. 7. dub. 1. num. 107. asserit enim nimium extendere potestatem Capituli, Sede vacante, circa collationem beneficiorum; nam si Capitulum posset conferre beneficia, debita, ex functione, certo generi personarum, v. g. consanguineis fundatoris, quasi talis collatio censetur necessaria; eadem ratione posset conferre beneficia, debita, ex fundatione, concubibus fundatoris, puta Neapolitanis, & similiter, si aliqua beneficia essent fundata, ut dentur tantum regnicolis, & non exteris, posset ea conferre Capitulum; & ita omnia beneficia Hispaniae, Capitulum, Sede vacante, posset conferre, quia sunt debita tantum illi nationi, & non exteris. Haec autem omnia sunt absurda, & contra communem praxim, cum valde improptie dicantur huiusmodi beneficia collationis necessariae.

4. Ex his colligitur, Capitulum, Sede vacante, eas solas collationes necessarias facere posse, in quibus nulla exerceret liberalitas, ut quando beneficia, ex eorum institutione, sunt debita certis, ac determinatis personis, ut primogenito seniori familiae fundatoris. Vel quando ratione optionis, debetur beneficium antiquiori optanti. Et de hac collatione necessaria, intelligendi sunt Doctores, quos refert pro se Garzia, dicentes, Capitulum posse facere collationes beneficiorum necessarias.

5. Nec obstat exemplum, quod asserit Garzia de patrono praesentante plures Clericos, aequè idoneos; in quo casu, potest Capitulum, Sede vacante, instituire quem maluerit ex praesentatis, & sic exercere liberalitatem. Nam hoc prouenit per accidens, ex tacita concessione, ac permissione ipsius patroni, qui cum potuisset praesentare vnum tantum, praesentauit plures, dando ipsi Capitulo potestatem eligendi, & instituendi quem voluerit ex Clericis praesentatis. Sicut etiam posset patronus neminem praesentare, sed dare facultatem Capitulo, ut conferat beneficium, cui voluerit. Et haec omnia docet Merolla loco citato, qui n. 109. asserit, suam opinionem Gonzalez ad regul. 8. Cancellar. gloss. 9. §. 1. n. 77. & gloss. 45. num. 19. dicens, ita fuisse resolutum in vna Calaguitana beneficij de Archaya 26. Aprilis coram D. Corduba, vbi fuit dictum, non potuisse Capitulum, Sede vacante, conferre quaedam beneficia filiis patrimonialibus. Et in alia Vlixbonen. Prioratus de Catanza, coram D. Seraphino, demense Nouembris, anno 1603, vbi fuit dictum esse liberam collationem, quamuis sit facienda vni ex personis de certo Collegio, & per consequens non potest fieri a Capitulo, Sede vacante.